

Nadporučík děl. Jan D r o b n ý:

Způsoby povšechné koordinace střelby.

Při letošní ostré střelbě z děl jsme provedli s úspěchem několik způsobů povšechné koordinace střelby v oddílu (koordinace v širším slova smyslu), a uvedu zde jen ty způsoby, které se vskutku osvědčily. Podmínky pro koordinaci nebyly splněny: byl tu různorodý materiál, vzdálenosti palebných postavení byly větší než 400 m a p.

Koordinace balistické a topografické v pravém slova smyslu zřídka se budou používat, protože čas potřebný k přípravě nevyváží plně dosažené výsledky.

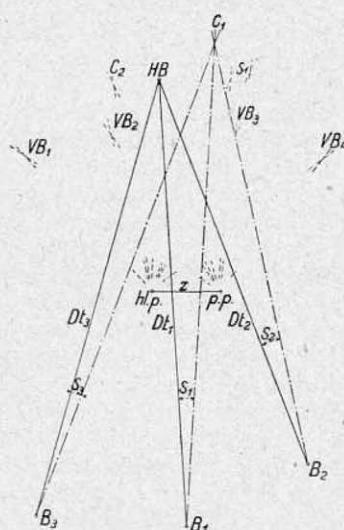
Zbývá pak jen způsob povšechný, který se podle času jsoucího k dispozici dá provést několika způsoby. Vliv bude mít situace, znalost terénu a pomůcky.

Přesvědčili jsme se, že v krátké době může orientační důstojník, vybavený takovými přístroji, jako jsou záměrné vz. 34, dát bateriím prvky na předvídané cíle. Přesnost prvků na nové cíle, které se během boje vyskytnou, závisí na dokonalé souhře orientačního důstojníka a pomocného pozorovatele a hlavně na pochopení cíle z pomocné pozorovatelný.

Myslím, že to bude ve válce snadnější než v míru, protože na př. pomocný pozorovatel vidí a pozoruje střílející kulomet a nemusí tedy hledat jakýsi „keř v podobě svícnu“ a p. Takových přirovnání se často používá.

I. způsob.

Orientační důstojník dostal od velitele oddílu souřadnice pozorovatelný, HB, několika bodů, na něž může navázat a vypracovat plán palebného postavení oddílu (1:1.000) a situaci celého oddílu na stolku v měřítku 1:10.000. Na tomto podkladě začne svou práci:

Obr. 1.

Z hlavní pozorovatelný určí pomocnou pozorovatelný, změří základnu (rayonem, polygonálním pořadem nebo trigonometricky vytyčením krátké základny a změřením úhlu) a protínáním vpřed určí vztažné body nebo cíle a jejich vzdálenost pozorovací. Pořadí seznam vztažných bodů s pozorovacími dálkami, seznam cílů a připravuje předvídaná soustředění. Má tedy na stolku: baterie oddílu, HB, hlavní pozorovatelný, pomocnou pozorovatelný, vztažné body a eventuálně cíle (viz obr. 1).

Na nový cíl dá bateriím prvky topografické, vzdálenost a stranu a po zastrčení přepočítá nesouhlas na procenta, který se po dvou hodinách může kontrolovat.

Čas potřebný k získání podobného podkladu bude podle vzdálenosti palebných postavení od pásma pozorovatelů a dopravního prostředku 1½ až 3 hodiny.

II. způsob.

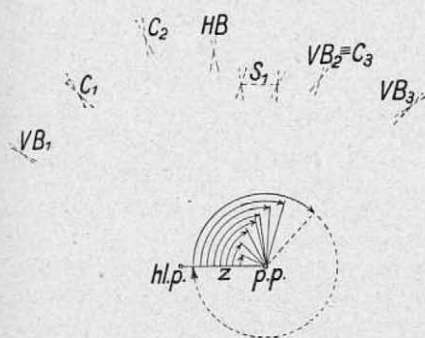
Orientační důstojník nemá žádný podklad. Provede podle rozkazu velitele oddílu průzkum hlavní a pomocné pozorovatelný, eventuálně i průzkum palebného postavení oddílu.

Po provedení průzkumu a orientace na pozorovatelně zvolí vztažné body a předem se rozhodne, v jakém měřítku bude pracovat. Na stolku si zvolí bod — hlavní pozorovatelný. Orientuje na dříve určenou pomocnou pozorovatelný a v měřítku vynese základnu (základna nejméně jedna desetina dálky pozorovací). Zamíří na HB, vztažné body a zjištěné cíle, předvídaná soustředění a p. Zásadně pracuje jen s eklimetrem, protože tato práce je přesnější, než když se úhly měří busolou a vynášejí pak transportérem, třeba i o větším poloměru. Zatím pomocný pozorovatel na své pozorovatelně provede měření úhlů v kruhu (vyloučí chody na

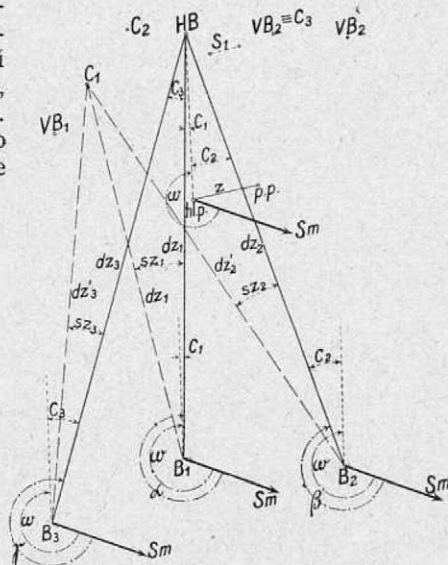
prázdnou), do něhož zahrne všechny známé body, a hlásí pak úhly od základny. Orientační důstojník je transportérem o $r=30$ cm vynese a tímto protínáním získá pozorovací dálku HB, VB, C atd. a podle toho pořídí seznam vztažných bodů a cílů. (Situaci na stolku viz obr. 2a.)

Nyní mu běží o to, aby na stolek v stejném měřítku zachytil i baterie. To provede tak, že celý oddíl postaví rovnoběžně s pomocí severu magnetického Sm busolou. Magnetka busoly je velmi citlivá, proto pozor na železobetonové pozorovatelné a dráty vedení. (V tom případě by pracoval s dvěma busolami, které postaví rovnoběžně.) Změří úhel: Sm—HB, neboli směrnik HB, vycházející od Sm.

Zamíření baterií do společného HB obvyklými metodami provede on nebo velitel baterie samostatně.

Obr. 2a.

Obr. 2b.

Baterie provedou zastřelení HB (čím přesnější a úplnější bude zastřelení, tím budou výsledky přesnější). První důstojníci baterie hlásí po provedeném zastřelení orientačnímu důstojníkovi směrníky SHS. Rozdíl směrniků (podle obr. 2b) dostane paralaxy c_1, c_2, c_3 , a když na rameno úhlu vynese dálku zastřelenou, kterou mu hlásí velitelé baterií, má zastřelenou (nikoli topografickou) polohu jednotlivých baterií oddílu.

Pak na příklad pro cíl C spojením cíle s baterií vyčte dálku a stranu pro tu neb tu baterii, a to prvky zastřelené, nikoli topografické. Doporučuje se používat barevných tužek dobré jakosti a zbytečné věci ihned vymazat, aby stolek zůstal stále přehledným.

Prakticky na střelbě byly výsledky velmi dobré až výborné. Jen v jednom případě, kdy pomocný pozorovatel pochopil špatně cíl (byl zvláště těžký), byla úchylka v dálce velmi značná. Jak již bylo dříve uvedeno, podmínkou zdárného výsledku je především pochopení cíle a oba dva, orientační důstojník a pomocný pozorovatel musí zamířit na tentýž bod cíle (pravý okraj).

Pro soustředění je možno rozdělení úseků provést graficky na stolku tak, že se protínáním určí oba okraje cíle — spojením mám polohu cíle a mohu jej rozdělit na polovinu nebo třetinu atd. a baterii dát prvky přímo pro pravý okraj jejího úseku.

Způsobů by bylo víc, ale uvádím jen tyto dva (II a III), které jsou nejjednodušší a hlavně nejrychlejší, v situaci, kde orientační důstojník nemá vlastně nic.

Co se týče měřítka, volíme ovšem to největší, jež nám umístění oddílu dovolí. Většinou vyhoví měřítko 1 : 10.000.

Způsob II byl proveden i tehdy, když dálka střelby baterie byla 14 až 16 km. Odpovídající měřítko bylo 1 : 25.000 a výsledky ne dobré, nýbrž velmi dobré.

Štábní kapitán děl. Jan Černý:

Střelba z rozčleněného postavení.

Úvod.

V „Dělostřeleckých rozhledech“ čís. 6/1937 v článku „Střelba z rozčleněného postavení s povšechnou přípravou střelby“ popisuje major děl. K. Kapnin postup práce 1. důstojníka, umožňující střelbu z rozčleněného postavení kdykoli ve válce pohybné, a to s postačující rychlostí a přesností.

S podaným návodem v leccčem nesouhlasím, neboť postup práce má několik nevýhod:

1) První důstojník dává povely postupně, podle toho, jak je hotov se svými výpočty. Avšak výpočty vždy budou znamenat časové oddálení střelby, byť i trvaly pouhých 5 minut.

2) Je-li před střelbou dostatek času, zhotoví 1. důstojník pomocné tabulky s formuláři pro 2., 3., 4. dělo, které mají umožnit rychlou a prakticky přesnou střelbu. (Pomocnou tabulku pro 3. dělo viz přílohu 2 uvedeného článku.)

Postup práce 1. důstojníka i při použití pomocných tabulek je zdoluhavý, neboť je nutno provést mnoho výpočtů a záznamů pro jednotlivá děla. Na pomocných tabulkách třeba vypočítat úhly $\gamma_2, \gamma_3, \gamma_4$ ($\gamma = \alpha + \beta$, kde α je oprava zjištěná miříčem 1. děla, β je velená změna strany velitelem baterie). Pro úhly a pro velenou dálku je třeba vyhledat opravu strany pro sevření vějíře pro 2., 3. a 4. dělo. První důstojník musí vypočítat stupňování strany, provést výpočet úhrnné opravy strany, zjistit, jaké změny na libele a časování vyžaduje změna dálky o 100 m, jaké jsou opravy dálky, provést výpočet libel a časování pro jednotlivá děla.

Jak vidět, provádí 1. důstojník mnoho výpočtů a zápisů v pomocných tabulkách 2., 3. a 4. děla, což bude vždy vyžadovat dosti času a možnost omylu při tolika výpočtech není vyloučena.

3) První důstojník pracuje jen s jedním velitelem čety, neboť druhý velitel čety bude mu málokdy k dispozici. Dělovodi nemohou být touto prací zaměstnáni, neboť jejich místo je u děl a první důstojník dává povely postupně, jakmile je hotov se svými výpočty. Není tudíž využito dělovodů, ač by mohli část posíčních vlivů vylučovat sami. Při dosavadním způsobu vylučují posíční opravy jenom dělovodi.

4) Zavádí se zrušený povel, na př.: „vějíř 150 m“, což není odůvodněno.

Jak lze posoudit i z tohoto krátkého nástinu práce 1. důstojníka, je navrhovaný způsob příliš zdoluhavý, aby se hodil pro pohybný boj, kdy